

DIDACTIC UNIT 3

Obojętność

Indifference

Gimnazjum nr 9 im. Jana Pawła II, Sosnowiec, Poland

2014-2017

TABLE OF CONTENTS

1. INTRODUCTION.....	2
2. BIOGRAPHY RATIONALE	4
3. HISTORICAL BACKGROUND	5
4. BIOGRAPHY	6
5. ACTIVITIES.....	7
ACTIVITY 1:	7
ACTIVITY 2:	7
ACTIVITY 3:	7
ACTIVITY 4:	8
ACTIVITY 5:	8
ACTIVITY 6:	8
ACTIVITY 7:	9
ACTIVITY 8:	9
ACTIVITY 9:	9
ACTIVITY 10:.....	9
ACTIVITY 11:.....	11
ACTIVITY 12:.....	11
ACTIVITY 13:.....	12
ACTIVITY 14:.....	12
Bibliography and other resources:.....	14
AUTHORS	15

1. INTRODUCTION

Title

Obojętność.

Grades addressed

14-16 lat.

Duration

6 x 45 minut

Sources

Opowiadanie Zofii Nałkowskiej „Przy torze kolejowym”, wiersz Czesława Miłosza „Campo di Fiori”, cytaty o obojętności – załącznik 1.

Załącznik 1

„Nie bądź obojętny. Neutralność sprzyja oprawcy, nigdy ofierze. Milczenie pomaga dręczycielowi, nigdy dręczonemu.”

Elie Wiesel (<http://www.wisdomquotes.com/topics/indifference/>)

„Dla triumfu zła potrzeba tylko, żeby dobrzy ludzie nic nie robili.”

Edmund Burke (https://pl.wikiquote.org/wiki/Edmund_Burke)

"Poprzez wieki historii to brak akcji tych, którzy mogli zareagować i obojętność tych, którzy powinni wiedzieć lepiej, milczący głos sprawiedliwości tam, gdzie liczył się najbardziej - umożliwiły triumf zła nad dobrem."

Haile Selassie I (<http://www.wisdomquotes.com/topics/indifference/>)

„Obojętność to paraliż duszy, to przedwczesna śmierć.”

Antoni Czechow (<https://www.cytaty.info/cytat/obojetnosctoparalizduszy.htm>)

„Największym grzechem wobec bliźniego nie jest nienawiść, lecz obojętność.”

G. B. Shaw (<http://www.goodreads.com/quotes/tag/indifference>)

„Przekonałem się wielokrotnie, że człowiek jest ludzki w ludzkich warunkach, i uważam za upiorny nonsens naszych czasów sądzić go według uczynków, jakich dopuścił się w warunkach nieludzkich...”

Gustaw Herling-Grudziński (<http://lubimyczytac.pl/cytat/577>)

Aims

1. uczniowie rozumieją pojęcie “obojętność”
2. uczniowie rozumieją postawy ludności polskiej wobec ludności żydowskiej w okresie okupacji
3. uczniowie potrafią uzasadnić postawy poprzez odnalezienie emocji
4. uczniowie rozumieją powody obojętności i rozważają jej konsekwencje

Methodology

1. Technika teatralna zwana stopklatką – do prezentacji treści opowiadania – biografii, która polega na tym, że uczniowie odgrywają fragment tekstu, a następnie „zastygają” w określonym momencie i zastanawiają się nad odczuciami bohaterów, których przedstawiają. Następnie uczniowie próbują przewidzieć, co wydarzy się w dalszej części opowiadania i na koniec czytają oryginalną wersję tekstu. (Global Citizenship in the Classroom. Oxfam)
2. Dyskusja.
3. Interpretacja wiersza.

Other aspects

Classroom arrangements: Należy zabezpieczyć otwartą przestrzeń w trakcie prezentacji opowiadania.

Groups: Praca w grupach i całą klasa.

Equipment: Rzutnik, komputer, opcjonalnie dostęp do Internetu.

2. BIOGRAPHY RATIONALE

Ze względu na fakt, że trudno było znaleźć biografię osoby obojętnej, lekcja przeprowadzona zostanie w oparciu o tekst Zofii Nałkowskiej „Przy torze kolejowym”. Opowiadanie pochodzi ze zbioru „Medaliony” i stanowi przykład prozy dokumentalnej. Opowiadania swoje autorka oparła o wiedzę zdobytą podczas prac w Głównej Komisji Badania Zbrodni Niemieckich.

3. HISTORICAL BACKGROUND

Uczniowie powinni być już zaznajomieni z podstawowymi informacjami na temat II wojny światowej i Holokaustu. Jeśli nie, można wykorzystać prezentację „Sosnowiec pod niemiecką okupacją” z lekcji “Opór” oraz załącznik 1 z lekcji „Kolaboracja”.

4. BIOGRAPHY

Opowiadanie Zofii Nałkowskiej „Przy torze kolejowym” ze zbioru „Medaliony”.

5. ACTIVITIES

ACTIVITY 1:

Nauczyciel wprowadza temat zadając pytania

- Co to znaczy być obojętnym?
- Jak zachowują się ludzie kiedy są obojętni?

Uczniowie odpowiadają, nauczyciel zapisuje ich odpowiedzi. .

ACTIVITY 2:

Nauczyciel rozpoczyna od przeczytania pierwszego fragmentu tekstu do momentu: „Człowiek, który nie może zrozumieć i nie może zapomnieć, opowiada to jeszcze raz”. Uczniowie odgrywają scenkę, zastygają i kolejno odpowiadają na pytania:

- Co robisz?
- Co czuje odgrywany przez ciebie bohater?
- Jak wam się wydaje, co się wydarzy dalej?

Uczniowie odpowiadają na pytania.

ACTIVITY 3:

Nauczyciel czyta kolejny fragment tekstu do momentu: „Dała pieniądze. Odmówił”.

Cała procedura zostaje powtórzona z inną grupą uczniów, tak aby w ciągu całej lekcji jak największa liczba uczniów wzięła udział w ćwiczeniu. Uczniowie odgrywają kolejną scenkę, zastygają i odpowiadają na pytania:

- Co robisz?
- Co czuje odgrywany przez ciebie bohater?

- Jak wam się wydaje, co się wydarzy dalej?

ACTIVITY 4:

Nauczyciel czyta kolejny fragment do momentu: „Nie byli zdecydowani”.

Uczniowie odgrywają kolejną scenkę, zastygają i odpowiadają na pytania:

- Co robisz?
- Co czuje odgrywany przez ciebie bohater?
- Jak wam się wydaje, co się wydarzy dalej?

ACTIVITY 5:

Nauczyciel czyta kolejny fragment do momentu: „To ty sam.”

Uczniowie odgrywają kolejną scenkę, zastygają i odpowiadają na pytania:

- Co robisz?
- Co czuje odgrywany przez ciebie bohater?
- Jak wam się wydaje, co się wydarzy dalej?

ACTIVITY 6:

Nauczyciel czyta ostatni fragment. Kolejna grupa uczniów odgrywa scenkę i odpowiadają na pytania:

- Co czuje odgrywany przez ciebie bohater?
- Co czuje narrator?

ACTIVITY 7:

Po przeczytaniu całego tekstu nauczyciel prosi uczniów, aby zapisali pierwszą myśl, jaka przychodzi im do głowy. Uczniowie czytają swoje przemyślenia i omawiają je.

ACTIVITY 8:

Uczniowie pracują w grupach i zastanawiają się nad powodami obojętności bohaterów, a następnie zapisują swoje pomysły na tablicy lub dużych arkuszach papieru.

ACTIVITY 9:

Uczniowie pracują w grupach. Każda grupa otrzymuje zestaw cytatów (załącznik 1). Uczniowie dyskutując wybierają cytat, z którym najbardziej się utożsamiają, jeden dla każdej grupy. Następnie każda grupa uzasadnia swój wybór.

ACTIVITY 10:

Druga część lekcji odbywa się w oparciu o tekst „Campo di Fiori” Czesława Miłosza.

Uczniowie czytają pierwsze cztery zwrotki i odpowiadają na pytania:

Co opisują pierwsze cztery strofy wiersza? Do jakich wydarzeń się odnoszą?

Uwagi: Strofy 3 i 4 odnoszą się do powstania w getcie warszawskim w 1943r. Uczniowie mogą obejrzeć film na temat powstania znajdujący się na stronie:

<http://www.polin.pl/pl/aktualnosci/2016/02/01/zglos-szkole-do-akcji-zonkile-2016>

Campo di Fiori

„W Rzymie na Campo di Fiori

Kosze oliwek i cytryn,

Bruk opryskany winem(...)

Sypią na stoły przekupnie,

Naręcza ciemnych winogron(...)”

„Tu na tym właśnie placu

Spalono Giordana Bruna,(...)

A ledwo płomień przygasnął,

Znów pełne były tawerny,

Kosze oliwek i cytryn

Nieśli przekupnie na głowach.”

„Wspomniałem Campo di Fiori

W Warszawie przy karuzeli,

W pogodny wieczór wiosenny,(...)

Salwy za murem getta

Głuszyła skoczna melodia (...)”

„Czasem wiatr z domów płonących

Przynosił czarne latawce,(...)

Rozwiewał suknie dziewczynom

Ten wiatr od domów płonących,

Śmiały się tłumy wesole

W czas pięknej warszawskiej niedzieli.”

ACTIVITY 11:

Uczniowie czytają piątą zwrotkę i odpowiadają na pytania:

*„Morał ktoś może wyczyta,
Że lud warszawski czy rzymski
Handluje, bawi się, kocha
Mijając męczeńskie stosy.
Inny ktoś morał wyczyta
O rzeczy ludzkich mijaniu,
O zapomnieniu, co rośnie,
Nim jeszcze płomień przygasnął.”*

- Czego dotyczy morał pierwszy? Jakie uczucia opisuje?
- Czego dotyczy morał drugi? Jakie uczucia opisuje?
- Czy te morały są dzisiaj aktualne?

ACTIVITY 12:

Uczniowie pracują w małych grupach i odpowiadają na pytania:

- Wyobraźcie sobie, że wiersz jest niedokończony. Waszym zadaniem jest podsunąć poecie pomysł na zwrotkę o współczesności, która poprzedzałaby zwrotkę piątą. Jakie obrazy mógłby dzisiaj opisać poeta? (uczniowie mogą spróbować napisać zwrotkę)
- Co dzisiaj nazwalibyśmy „męczeńskimi stosami”?
- Czym chcemy dzisiaj zapomnieć?

Uczniowie zapisują swoje przemyślenia, a następnie omawiają je na forum klasy.

ACTIVITY 13:

Uczniowie czytają pozostałe zwrotki i odpowiadają na pytania:

- Jaką rolę odgrywa w tym wierszu poeta? Którą z trzech omawianych postaw reprezentuje: opiera się, kolaboruje czy jest obojętny?
- Gdyby poeta nie napisał tego wiersza, czy rozmawialibyśmy o Giordano Bruno i powstaniu w getcie warszawskim?
- Jaki jest morał dla nas?

*„Ja jednak wtedy myślałem
O samotności ginących.(...)”*

*Już biegli wychylać wino,
Sprzedawać białe rozgwiazdy,
Kosze oliwek i cytryn
Nieśli w wesołym gwarze.(...)”*

*I ci ginący, samotni,
Już zapomniani od świata,
Język nasz stał się im obcy
Jak język dawnej planety.
Aż wszystko będzie legendą
I wtedy po wielu latach
Na nowym Campo di Fiori
Bunt wznieci słowo poety.”*

Czesław Miłosz (2015)

ACTIVITY 14:

Uczniowie czytają cytaty i odpowiadają na pytania:

„Jeśli otwarcie wyrzekamy się udziału we wszystkich zbiorowościach, jeśli z niczym do żadnej solidarności się nie poczuwamy, możemy żyć, ale będzie to życie marne i nieszczęśliwe i nie wolno nam wtedy oczekiwać solidarności czy pomocy od innych w razie niepowodzeń czy klęsk, jakie wszystkim się zdarzają. Obojętność wobec innych będzie nam odpłacona ich obojętnością i nie możemy się skarżyć.”

Leszek Kołakowski: „O odpowiedzialności zbiorowej”

- Co to jest solidarność?
- Czy doświadczyłeś kiedyś solidarności innych?
- Czy uważasz, że dzisiaj ludzie i społeczeństwa są solidarni?
- Czy zgadzasz się z autorem cytatu?
- Czy trudno jest nie być obojętnym?
- Co możesz zrobić, żeby nie być obojętnym?

Bibliography and other resources:

Global Citizenship in the Classroom. A guide for teachers. Oxfam. Pobrano: 17.06.2016 ze strony: [file:///C:/Users/ja/Downloads/Global_Citizenship_guide_for_Teachers_WEB%20\(5\).pdf](file:///C:/Users/ja/Downloads/Global_Citizenship_guide_for_Teachers_WEB%20(5).pdf)

Kołąkowski L. 2009. "O odpowiedzialności zbiorowej" w: "Mini Wykłady o Maxi Sprawach". Kraków: Wydawnictwo Znak, str. 54-59.

Miłosz, Cz. 2015. "Wiersze wszystkie". Kraków: Wydawnictwo Znak, str.204-206.,

Nałkowska, Z. "Przy Torze Kolejowym". W: Nałkowska, Z.. 2014. Str. 21-24

Nałkowska Z.2014. "Medaliony".Kraków: Wydawnictwo GREG

<http://lubimyczytac.pl/cytat/577>

https://pl.wikiquote.org/wiki/Edmund_Burke

<http://www.wisdomquotes.com/topics/indifference/>

<http://www.goodreads.com/quotes/tag/indifference>

<https://www.cytaty.info/cytat/obojetnosctoparalizduszy.htm>

AUTHORS

Joanna Janas-Sajdak, Anna Badek